

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/80/2024
Identifikačné číslo spisu:	2216219330
Dátum vydania rozhodnutia:	30.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2216219330.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v spore žalobcu Nadácia šanca na úspech, Komárno, Nám. Kossutha 3087, IČO: 50 550 357, zast. AG LEGAL s. r. o., Bratislava, Plynárenská 7/A, IČO: 50 326 511, proti žalovaným 1/ P. B., nar. E., J., 2/ N: RV s. r. o. Výdrany, Výdrany, Družstevná 1007, IČO: 36 233 323, zast. HAVRILLA & Co. s. r. o., Bratislava, Nám. M. Benku 2, IČO: 36 364 606, o zaplatenie 200.362,51 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 6C/167/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 31. októbra 2023 sp. zn. 10Co/107/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaný 1/ a 2/ m á voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Žalobou sa žalobca domáhal uloženia povinnosti (pôvodne len) žalovanej 1/ zaplatiť mu sumu 200.362,51 eur s 5,25 %-ným ročným úrokom z omeškania od 24. decembra 2013 do zaplatenia a trovy konania. Žalobu odôvodnil tým, že žalovaná 1/ ako dlžník uzavrela s I. U. ako veriteľom zmluvu o pôžičke, ktorej výška sa rovnala žalovanej istine, pričom prostriedky boli poskytnuté bezhotovostným prevodom na účet žalovanej 1/ v C. (ďalej len „C.“). Žalovaná 1/ prestala s I. komunikovať, preto sa ten rozhodol postúpiť pohľadávku na žalobcu a použiť „jej prípadný prospech“ na dobročinné účely. Dlh mal byť pôvodne splatný 24. decembra 2013, nebol však uhradený ani čiastočne.

2. Okresný súd Dunajská Streda (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom (prvým v poradí) z 19. apríla 2018 č. k. 6C/167/2016-95 výrokom I. žalobu zamietol; výrokom II. žalovanej 1/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

3. Krajský súd v Trnave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu uznesením z 29. novembra 2019 sp. zn. 10Co/187/2018 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil

na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z dôvodu nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu.

4. Okresný súd na návrh žalobcu uznesením zo 14. mája 2020 č. k. 6C/167/2016-232 pribral do konania ako žalovaného 2/ obchodnú spoločnosť N: RV s. r. o. Výdrany, so sídlom Výdrany, Družstevná 1007, IČO: 36 233 323.

5. Okresný súd rozsudkom (druhým v poradí) z 12. novembra 2021 č. k. 6C/167/2016-361 výrokom I. žalobu o zaplatenie sumy 200.362,51 eur s príslušenstvom zamietol; výrokom II. žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

5.1. Z vykonaného dokazovania mal okresný súd za preukázané, že medzi I. a žalovaným 2/ bola uzavretá zmluva o dielo, na základe ktorej I. vykonával pre žalovaného 2/ rôzne stavebné práce na objekte agroturistického areálu vo Výdranoch. Je tiež zrejmé, že I. žalovanému 2/ tieto práce fakturoval postupne; faktúry boli minimálne dve, a to č. XXXXXXXX, ktorá je ako VS označená pri platbách na účet I. z účtu žalovaného 2/ vedeného v C. pod č. XXXXXXXX/XXXX v decembri 2013 a č. XXXXXXXX, na úhradu ktorej mal I. požičať žalovaným finančné prostriedky vo výške žalovanej istiny. Prostriedky v tejto výške I. aj skutočne zaslal na účet žalovanej 1/ (na jej účet v U.), ktorá ich bezodkladne previedla (rozdelila) na dva rôzne účty žalovaného 2/.

5.2. Uvedené bankové prevody (uskutočnené I. na účet žalovanej 1/ a žalovanou 1/ na účty žalovaného 2/) súd vyhodnotil tak, že účet žalovanej 1/ bol iba platobným miestom, prostredníctvom ktorého si I. a žalovaný 2/ vysporiadavali svoje vzájomné záväzky, súvisiace so zmluvou o dielo, čo potvrdzuje výpoveď I. ako svedka, keď výslovne uviedol, že peniaze požičal na úhradu faktúry splatnej 31. decembra 2013 (išlo o faktúru č. XXXXXXXX vystavenú na žalovaného 2/). Medzi I. a žalovanou 1/ žiadny zmluvný vzťah (ani zmluva o pôžičke) nevznikol, nakoľko žalovaná 1/ je súkromnou osobou, ktorá na činnosť žalovaného 2/ nemá žiadny vplyv, aj keď je blízkym rodinným príslušníkom (manželkou a matkou) jeho konateľov. S ohľadom na rodinné väzby však súd neuveril žalovanej 1/, jej tvrdeniam o tom, že I. nepozná a nevie, „ako zohnal jej účet a dal naň peniaze“. Je totiž viac než pravdepodobné, že žalovaná 1/ musela vedieť o vykonávaní stavebných prác v areáli vo vlastníctve rodinnej firmy, a tiež o tom, kto a na akom základe ich vykonáva. Súd je tiež toho názoru, že žalovaná 1/ nielen vedela, ale aj súhlasila s tým, aby žalovaná istina „prešla“ cez jej účet. Ak by o tom totiž vôbec nevedela, prípadne s tým nesúhlasila, logickým riešením by bolo celú platbu na účet I. okamžite vrátiť a od celej veci sa dištancovať, t. j. nechať I. a žalovaného 2/, aby si vzájomné vzťahy vyriešili len medzi sebou. Súd považoval za potrebné na to poukázať, aj keď to na záver o neexistencii zmluvného vzťahu medzi I. a žalovanou 1/ nemá vplyv. U žalovanej 1/ nemohlo dôjsť ani k bezdôvodnému obohateniu, keďže jej účet bol iba platobným miestom a ona sama z obdržaných prostriedkov žiaden majetkový prospech nemala [§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“)]. Preto (aj) vo vzťahu k nej súd žalobu zamietol.

5.3. Keďže vo vzťahu k žalovanému 2/ bola žaloba zamietnutá pre nedostatok aktívnej legitimácie žalobcu, nie je dôvodné bližšie sa zaoberať vzťahmi medzi I. a žalovaným 2/. Z predložených listinných dokladov, najmä výpisov z účtu však vyplýva, že finančných transakcií medzi týmito subjektami bolo viacero a poskytnutie pôžičky žalovanému 2/ zo strany I. nie je úplne vylúčené, keďže sa tak zrejme stalo aj predtým (viď ods. 30.). Pochybnosti však vzbudzuje spôsob, akým sa so žalovanou sumou po odoslaní z účtu I. ďalej nakladalo, najmä prečo došlo (podľa výpovede žalovanej 1/ na základe inštrukcií I.) k rozdeleniu pôvodnej sumy na dva rôzne účty, z ktorých sa následne čiastkové sumy vracali, a či nie je relevantné aj tvrdenie žalovanej 1/ o „prepieraní peňazí.“ To však už prekračuje rámec dokazovania potrebného pre rozhodnutie v tomto konaní, preto súd s ohľadom na zásadu koncentrácie konania už ďalšie dôkazy nevykonával.

5.4. O trovách konania rozhodol súd s poukazom na ustanovenie § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2 a § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. (ďalej aj „CSP“).

6. Krajský súd v Trnave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 31. októbra 2023 č. k. 10Co/107/2022-496 výrokom I. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP; výrokom II. žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

6.1. Odvolací súd výzvou z 18. septembra 2023 podľa § 382 CSP vyzval strany, aby sa písomne vyjadrili k možnému použitiu ustanovení § 101, § 107, § 451 ods. 1 OZ, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci neboli použité a sú pre rozhodnutie veci vo vzťahu žalobcu a žalovaného 2/

rozhodujúce.

6.2. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadom jeho tvrdenia o uzavretí zmluvy o pôžičke - nepreukázal konsenzus veriteľa a dlžníka o uzavretí zmluvy o pôžičke, keď poznámka pre prijímateľa platby sama osebe (za situácie, keď žalovaná 1/ predmetnú dohodu popiera) o uvedenom nesvedčí. Podľa názoru odvolacieho súdu žalovaná 1/ preukázala, že jej účet bol len platobným miestom slúžiacim k splneniu záväzku medzi osobami odlišnými od majiteľky účtu (medzi I. U. a žalovaným 2/) a ona sama z obdržaných prostriedkov žiaden majetkový prospech nemala.

6.3. Vo vzťahu k žalovanému 2/ bola súdom prvej inštancie žaloba zamietnutá pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v spore. S týmto záverom sa odvolací súd stotožnil, podľa jeho právneho názoru predloženou zmluvou o postúpení pohľadávky z 1. decembra 2016 bola postupcom I. U. postúpená postupníkovi - žalobcovi pohľadávka voči žalovanej 1/ (z titulu pôžičky vo výške 200.362,51 eur, splatnej dňa 24. decembra 2013) a nie pohľadávka voči žalovanému 2/, preto vo vzťahu k žalovanému 2/ nemohol byť žalobca aktívne vecne legitimovaný na základe tejto zmluvy o postúpení; oznámenie, či neoznámenie takéhoto postúpenia žalovanému 2/ preto nebolo relevantné. Odvolací súd sa nestotožnil s námietkou žalobcu, že je nedôvodné požadovať preukázanie postúpenia pohľadávky voči žalovanému 2/.

6.4. Súd prvej inštancie pri predbežnom právnom posúdení veci na pojednávaní síce uviedol, že nárok žalobcu voči žalovanému 2/ je premĺčaný, avšak z dôvodu, že žalobu voči žalovanému 2/ zamietol pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcu, sa touto otázkou bližšie nezaoberal. Odvolací súd je názoru, že nárok uplatňovaný žalobcom voči žalovanému 2/ je premĺčaný, a to z nasledovných dôvodov: Bez ohľadu na to, či by išlo v konečnom dôsledku o nárok titulom pôžičky (vo vzťahu ku ktorej tvrdí žalobca v žalobe jej splatnosť 24. decembra 2013 a od tohto dňa požaduje i úroky z omeškania), ktorý nárok možno uplatniť v 3-ročnej premĺčacej dobe, alebo o nárok titulom bezdôvodného obohatenia, ktorý nárok možno uplatniť v 2-ročnej subjektívnej premĺčacej dobe, a teda bez ohľadu na to, či plynie premĺčacia doba odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz (25. decembra 2013 ako deň nasledujúci po tvrdenej splatnosti pôžičky), alebo odo dňa, keď sa oprávnený dozvedel, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil [1. marca 2017 ako deň doručenia žalobcovi písomného vyjadrenia žalovanej 1/ k žalobe, z 10. februára 2017, v ktorom podaní žalovaná 1/ uviedla a preukázala (bankovými výpismi s uvedením majiteľov účtov) ako naložila s finančnými prostriedkami, ktoré na jej bankový účet previedol I. U., z ktorého podania žalobca už skutočne preukázateľne poznal skutkové okolnosti, z ktorých možno usudzovať na získanie bezdôvodného obohatenia na jeho úkor žalovaným 2/, a to aspoň v takej výške (objektívne vyčíslené v peniazoch), že právo na jeho vydanie možno dôvodne uplatniť na súde], obe premĺčacie doby by uplynuli (prvá 25. decembra 2016 a druhá 1. marca 2019) skôr ako bol nárok žalobcu voči žalovanému 2/ na súde uplatnený (15. apríla 2020) a keďže žalovaný 2/ uplatnil námietku premĺčania na súde prvej inštancie, nemožno premĺčané právo žalobcovi priznať a žaloba bola dôvodne zamietnutá aj voči žalovanému 2/.

6.5. O nároku na náhradu trov tohto odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

7. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil poukazom na § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

7.1. Žalobca je toho názoru, že z dôvodu absencie vysporiadania sa so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre rozhodnutie v odôvodnení rozsudku krajského súdu a okresného súdu bolo porušené základné právo žalobcu na súdnu ochranu, súčasne právo na spravodlivý súdny proces. Uvedené má zároveň za následok, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný a arbitrárny.

7.1.1. Žalobca má za to, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nedáva jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, ktoré súviseli s predmetom súdneho konania, a ktoré mali vplyv na meritórne rozhodnutie vo veci. Žalobca v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že súd prvej inštancie vo svojom rozsudku zdôvodnil svoj názor, že účet žalovanej 1/ mal slúžiť iba ako platobné miesto, prostredníctvom ktorého si právny predchodca žalobcu a žalovaný 2/ vysporiadávali svoje vzájomné záväzky súvisiace so zmluvou o dielo, výlučne tým, že právny predchodca žalobcu ako svedok vo svojej svedeckej výpovedi uviedol, že peniaze požičal na úhradu faktúry č. XXXXXXXX,

splatnej 31. decembra 2013, vystavenej na žalovaného 2/. Súd prvej inštancie tak pri právnom posúdení veci vychádzal len z výňatku výpovede právneho predchodcu žalobcu. Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal s celým obsahom výpovede právneho predchodcu žalobcu, hoci právny predchodca žalobcu vo svojej výpovedi poskytol odpovede na skutkovo relevantné otázky, ktoré súviseli s predmetom súdneho konania. Uvedený nedostatok neodstránil ani odvolací súd v odôvodnení rozsudku.

7.1.2. Žalobca má ďalej za to, že v odôvodnení rozsudku okresného súdu absentuje právne kvalifikovanie konania právneho predchodcu žalobcu, a to úkonu, ktorým právny predchodca žalobcu vložil žalovanú sumu na účet žalovanej 1/. V odôvodnení rozsudku okresného súdu rovnako absentuje právne kvalifikovanie vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 2/. Uvedené nedostatky odôvodnenia rozsudku okresného súdu neodstránil ani odvolací súd v odôvodnení rozsudku krajského súdu. Uvedenie predmetných právnych kvalifikácií v rámci odôvodnenia rozsudku krajského súdu bolo pritom nevyhnutné s ohľadom na konštatovanie, že účet žalovanej 1/ mal byť len platobným miestom, prostredníctvom ktorého si žalobca a žalovaný 2/ vysporiadavali vzájomné záväzky, a teda bolo potrebné dať odpoveď, akú povahu majú mať predmetné záväzky.

7.1.3. Žalobca má v tejto súvislosti zároveň za to, že ani samotné konštatovanie súdu prvej inštancie, že právny predchodca žalobcu a žalovaný 2/ si vysporiadavali svoje vzájomné záväzky, súvisiace so zmluvou o dielo, na účte žalovanej 1/, nie je riadne odôvodnené. V odôvodnení rozsudku krajského súdu totiž absentuje riadne vysvetlenie toho, aké konkrétne vzájomné záväzky súvisiace so zmluvou o dielo mali mať právny predchodca žalobcu a žalovaný 2/, keď si tieto mali vysporiadávať prostredníctvom účtu žalovanej 1/ ako platobného miesta. Ak odvolací súd identifikoval nejaké vzájomné záväzky alebo záväzkov žalobcu a žalovaného 2/, ktoré by mohli byť vysporiadávané prostredníctvom účtu žalovanej 1/, bol povinný tieto riadne identifikovať, keďže podľa názoru žalobcu bolo v súdnom konaní preukázané výlučne to, že finančné záväzky mal voči právnenému predchodcovi žalobcu v súvislosti so zmluvou o dielo výlučne žalovaný 2/, ktorý ich vysporiadaval platbami z vlastných účtov.

7.1.4. Žalobca má ďalej za to, že na to, aby mohol odvolací súd v odôvodnení konštatovať, že účet žalovanej 1/ mal slúžiť ako platobné miesto záväzku alebo vzájomných záväzkov právneho predchodcu žalobcu a žalovaného 2/, musela byť v súdnom konaní preukázaná existencia dohody právneho predchodcu žalobcu a žalovaného 2/ o takomto platobnom mieste. Existencia takejto dohody však v súdnom konaní nebola preukázaná, a preto žalobcovi nie je zrejmé, na základe čoho mal odvolací súd za preukázaný konsenzus právneho predchodcu žalobcu a žalovaného 2/ o tom, že účet žalovanej 1/ má slúžiť ako platobné miesto akéhokoľvek záväzku.

7.1.5. Žalobca ďalej poukazuje na to, že v odôvodnení rozsudku krajského súdu nie je presvedčivým spôsobom vysvetlené, ako mohol mať odvolací súd za preukázané, že žalovaná 1/ nemohla mať z finančných prostriedkov prijatých od právneho predchodcu žalobcu žiaden majetkový prospech, keď žalovaný 2/ poprel prijatie finančných prostriedkov od právneho predchodcu žalobcu a súčasne, keď v súdnom konaní bolo preukázané disponovanie predmetnými finančnými prostriedkami zo strany žalovanej 1/. Podľa názoru žalobcu je zrejmé, že ak žalovaná 1/ disponovala na základe vlastného právneho úkonu s finančnými prostriedkami ako s vlastnými, resp. tieto skonsumovala spôsobom dohodnutým v zmluve o pôžičke (prípadne podľa vlastného uváženia), potom z tohto disponovania musela mať prospech.

7.1.6. Žalobca ďalej namietal, že v súdnom konaní, a to pred vyhlásením uznesenia o ukončení dokazovania, navrhoval vykonať výsluch členov štatutárneho orgánu žalovaného 2/ a súčasne navrhoval zaviazat' žalovaného 2/ na predloženie účtovných dokladov, ktorými zaúčtoval prevody finančných prostriedkov uskutočnené žalovanou 1/ na účty žalovaného 2/. Predmetným návrhom žalobcu na vykonanie dokazovania nebolo v súdnom konaní vyhovené. V zmysle odôvodnenia rozsudku okresného súdu, súd prvej inštancie nevykonával navrhované dôkazy s poukazom na zásadu koncentrácie konania žalobcom, a teda nevykonanie navrhovaných dôkazov neodôvodnil prípustným spôsobom.

7.1.7. Žalobca podotýka, že súd prvej inštancie a ani odvolací súd sa v odôvodnení svojich rozsudkov nezaoberali dopodrobna úvahami, ktorými by vylúčili naplnenie skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia sa žalovanej 1/ na úkor právneho predchodcu žalobcu. Súčasne sa dopodrobna nezaoberali tým, či žalovaná 1/ disponovala s peňažnými prostriedkami ako vlastnými alebo nie. Súd prvej inštancie a odvolací súd sa v tejto súvislosti obmedzili len na konštatovanie, že žalovaná 1/ sa nemohla bezdôvodne obohatiť, lebo si prostriedky na svojom účte nenechala, ale poslala ich na dva účty

žalovaného 2/, ktorý ich skonzumoval na úhradu faktúry. Z rozhodnutia krajského súdu však nie je jasné, prečo by platby uskutočnené žalovanou 1/ v prospech žalovaného 2/ nemohli byť napríklad pôžičkou alebo darom zo strany žalovanej 1/ pre žalovaného 2/. V takom prípade by sa žalovaná 1/ na úkor právneho predchodcu žalobcu jednoznačne bezdôvodne obohatila tým, že finančné prostriedky právneho predchodcu žalobcu požičala alebo darovala žalovanému 2/, alebo by v takom prípade bolo v súdnom konaní preukázané, že došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke.

7.2. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ uviedol, ako právnu otázku nesprávne vyriešenú odvolacím súdom, ktorá doposiaľ nebola riešená dovolacím súdom nasledujúcu právnu otázku: „Považuje sa bezhotovostný prevod finančných prostriedkov s poznámkou „pôžička“ uskutočnený v prospech účtu potenciálneho dlžníka za návrh na uzatvorenie zmluvy o pôžičke a súčasne sa považuje následné konanie tohto potenciálneho dlžníka spočívajúce v disponovaní s poskytnutými finančnými prostriedkami, resp. ich konzumácia, za konkludentnú akceptáciu návrhu na uzatvorenie zmluvy o pôžičke zo strany tohto potenciálneho dlžníka?“

7.2.1. Odvolací súd mal zhodne s názorom súdu prvej inštancie za to, že žalobca v súdnom konaní neunesol dôkazné bremeno ohľadom jeho tvrdenia o uzavretí zmluvy o pôžičke, keďže nemal preukázať konsenzus žalobcu ako veriteľa a žalovanej 1/ ako dlžníka o uzavretí zmluvy o pôžičke, pretože poznámka pre prijímateľa platby (ktorou bola poskytnutá pôžička) sama osebe, za situácie, keď žalovaná 1/ predmetnú dohodu popiera, nemá o uvedenom svedčiť.

7.2.2. Žalobca má za to, že zaslanie finančných prostriedkov v žalovanej sume na bankový účet žalovanej 1/ s poznámkou platby „pôžička“ je potrebné právne posúdiť ako návrh na uzavretie zmluvy o pôžičke spojený s reálnym odovzdaním predmetu pôžičky. Následné disponovanie s finančnými prostriedkami v žalovanej sume žalovanou 1/ v podobe ich poskytnutia žalovanému 2/ na účely úhrady faktúry, resp. ich konzumáciu, je potrebné právne posúdiť ako akceptáciu tohto návrhu právneho predchodcu, ktorou došlo k riadnemu uzavretiu zmluvy o pôžičke konkludentným prejavom vôle žalovanej 1/. Žalobca má preto za to, že odvolací súd nesprávne právne posúdil neunesenie dôkazného bremena žalobcu ohľadom jeho tvrdenia o uzavretí zmluvy o pôžičke, keď v otázke preukázania konsenzu právneho predchodcu žalobcu ako veriteľa a žalovanej 1/ ako dlžníka o uzavretí zmluvy o pôžičke nekonštatoval unesenie dôkazného bremena žalobcu s ohľadom na konkludentné prijatie návrhu na uzavretie zmluvy o pôžičke zo strany žalovanej 1/. Správne právne posúdenie v kontexte uvedeného je, že žalobca uniesol dôkazné bremeno ohľadom jeho tvrdenia o uzavretí zmluvy o pôžičke, keďže žalovaná 1/ prijala návrh právneho predchodcu na uzavretie zmluvy o pôžičke a súčasne došlo k reálnemu poskytnutiu predmetu pôžičky.

7.3. Dovolateľ ďalej uviedol k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nasledujúcu právnu otázku „Je všeobecný súd v prípade občianskoprávneho právneho úkonu uskutočneného v ústnej forme alebo konkludentne, ktorého uskutočnenie v súdnom konaní jeden z účastníkov občianskoprávneho právneho úkonu popiera, povinný pri právnom posúdení unesenia dôkazného bremena o existencii takéhoto občianskoprávneho právneho úkonu prihliadnuť k správaniu účastníkov občianskoprávneho právneho úkonu nasledujúcemu po jeho uskutočnení s tým, že takéto správanie je povinný vyložiť v súlade so zásadami logiky a pri zohľadnení toho, ako by za daných okolností obvykle postupovali iní racionálni účastníci právneho úkonu?“

7.3.1. Podľa názoru žalobcu je nevyhnutné pri posudzovaní existencie vôle (konsenzu) účastníkov občianskoprávneho právneho úkonu v prípade, ak jeden účastník občianskoprávneho právneho úkonu existenciu svojej vôle (konsenzu) uskutočniť právny úkon popiera, vychádzať aj z následného konania účastníkov právneho úkonu.

7.3.2. Žalobca má preto za to, že odvolací súd nesprávne právne posúdil neunesenie dôkazného bremena žalobcu ohľadom jeho tvrdenia o uzavretí zmluvy o pôžičke, keď v otázke preukázania konsenzu právneho predchodcu žalobcu ako veriteľa a žalovanej 1/ ako dlžníka o uzavretí zmluvy o pôžičke, za situácie, keď žalovaná 1/ predmetnú dohodu popiera, neposúdil unesenie dôkazného bremena s ohľadom na konanie právneho predchodcu žalobcu a žalovanej 1/ po tom, ako mala vzniknúť zmluva o pôžičke.

7.3.3. Správne právne posúdenie v kontexte uvedeného je, že žalobca uniesol dôkazné bremeno ohľadom jeho tvrdenia o uzavretí zmluvy o pôžičke, keďže uzavretie zmluvy o pôžičke vyplýva zo všetkých okolností prípadu, ako aj zo správania žalovanej 1/ po poskytnutí pôžičky, a to v prípade, ak sú tieto právne posúdené v súlade so zásadami logiky a pri zohľadnení toho, ako by za daných okolností obvykle postupoval iný racionálny účastník právneho úkonu.

7.4. Dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) zrušil rozsudok krajského súdu a okresného súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7.5. Dovolateľ svojím písomným podaním doručeným do podateľne najvyššieho súdu dňa 22. mája 2025 navrhol odklad právoplatnosti napadnutého rozsudku okresného súdu a krajského súdu a odklad vykonateľnosti uznesenia okresného súdu č. k. 6C/167/2016-530 z 13. februára 2024, ktorým súd prvej inštancie uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému 2/ trovy prvoinštančného a odvolacieho konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 7.677,17 eur. Uznesenie o trovách nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 16. marca 2024.

8. Žalovaná 1 / v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že dovolanie je nedôvodné, nepreukázateľné a nesúhlasí s tvrdeniami žalobcu, uvedenými v dovolaní. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie zamietol a žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

9. Žalovaný 2/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že skutočnosti uvedené v dovolaní žalobcu nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť rozhodnutí súdov nižšej inštancie. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol a žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

10. Najvyšší súd nezistil splnenie predpokladov pre vyhovieť návrhu žalobcu na odloženie právoplatnosti dovolaním napadnutého rozsudku krajského súdu (aj okresného súdu) v zmysle § 444 ods. 2 CSP a odklad vykonateľnosti uznesenia okresného súdu č. k. 6C/167/2016-530 z 13. februára 2024 v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020, 9Cdo/184/2020).

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné zamietnuť.

12. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane odvolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

13. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania okrem iného aj z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sú nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

15.3. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

16. Žalobca v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP v dovolaní namietal nedostatky v procese dokazovania (jeho hodnotenia) a zistenia skutkového stavu veci, nevykonanie žalobcom navrhnutých dôkazov, arbitrárnosť, nepreskúmateľnosť a nepresvedčivosť rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom absentuje vysporiadanie sa so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami sporu.

17. Dovolací súd po preskúmaní sporu dospel k záveru, že procesný postup odvolacieho súdu, aj súdu prvej inštancie, hodnotiac ho v celkovom kontexte vrátane procesu dokazovania, sa nevymykal zo zákonného rámca CSP a bol vedený spôsobom, ktorým súdy nižšej inštancie neznemožnili žalobcovi realizovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

18. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní tvrdil, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo v procese dokazovania (hodnotenia), a to aj nevykonaním ním navrhnutých, či označených dôkazov súdmi nižšej inštancie, dovolací súd akcentuje, že k základným právam procesnej strany nesporne patrí aj právo navrhovať a predkladať dôkazy, ale nie je procesným pochybením súdu skutočnosť, že súd procesnou stranou navrhované dôkazy neakceptuje, resp. nevykoná v tomto smere dokazovanie.

18.1. Dovolací súd pripomína, že dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorého si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa týka žaloba, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Strany boli povinné označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci. O tom, ktoré z navrhovaných dôkazov budú vykonané, prípadne akým spôsobom, rozhoduje výlučne súd, nie strany sporu (§ 185 ods. 1 CSP). Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy strán na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania, a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Ak sa súd rozhodne, že určité dôkazy nevykoná (napr. preto, že sú podľa jeho názoru pre vec nevýznamné alebo nadbytočné) alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za vadu zmätočnosti (viď R 125/1999, R 6/2000). Procesné oprávnenie navrhovať dôkazy žalobca v danom spore aj využil, nebolo mu odňaté. Pokiaľ súdy nižšej inštancie opierali svoje zistenia o vykonané dôkazy, ktoré ale nevyhodnotili podľa predstáv žalobcu, nešlo o postup vylučujúci, či znemožňujúci žalobcovi realizáciu procesných práv priznaných mu CSP. Procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež pokiaľ im nevyhovie, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil.

18.2. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza (rovnako ako právna úprava Občianskeho súdneho poriadku účinná do 30. júna 2016) zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vychádzajúca z čl. 15

základných princípov CSP a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (porovnaj Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729). V prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov nejde o dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 237 OSP (viď R 42/1993), resp. § 420 písm. f) CSP. Porušením práva na spravodlivý proces nie je iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, než aké sú predstavy strany, resp. strán sporu.

18.3. Z ustálenej rozhodovacej praxe ústavného súdu vyplýva, že zásah do základného práva na súdnu ochranu, či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08).

18.4. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre prijatie záveru, že súdy nižších inštancií svojím postupom, keď nevykonali žalobcom navrhované dôkazy, a to výsluch členov štatutárneho orgánu žalovaného 2/, či zaviazanie žalovaného 2/ na predloženie účtovných dokladov, ktorými zaúčtoval prevody finančných prostriedkov uskutočnené žalovanou 1/ na účty žalovaného 2/, zaťažili konanie procesnou vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. V súvislosti s uvedeným záverom dovolací súd najskôr konštatuje, že tak súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd z hľadiska odôvodňovania svojich rozhodnutí riadne splnili svoju povinnosť „uviesť, prečo nevykonali ďalšie navrhnuté dôkazy“.

18.4.1. Súd prvej inštancie v bode 36. odôvodnenia rozsudku uviedol: „Keďže vo vzťahu k žalovanému 2/ bola žaloba zamietnutá pre nedostatok aktívnej legitimácie žalobcu, nie je dôvodné bližšie sa zaoberať vzťahmi medzi I. a žalovaným 2/. Z predložených listinných dokladov, najmä výpisov z účtu, však vyplýva, že finančných transakcií medzi týmito subjektami bolo viacero a poskytnutie pôžičky žalovanému 2/ zo strany I. nie je úplne vylúčené, keďže sa tak zrejme stalo aj predtým (viď ods. 30.). Pochybnosti však vzbudzuje spôsob, akým sa so žalovanou sumou po odoslaní z účtu I. ďalej nakladalo, najmä prečo došlo (podľa výpovede žalovanej 1/ na základe inštrukcií I.) k rozdeleniu pôvodnej sumy na dva rôzne účty, z ktorých sa následne čiastkové sumy vracali, a či nie je relevantné aj tvrdenie žalovanej 1/ o „prepieraní peňazí.“ To však už prekračuje rámec dokazovania potrebného pre rozhodnutie v tomto konaní, preto súd s ohľadom na zásadu koncentrácie konania už ďalšie dôkazy nevykonával.“ S uvedeným sa odvolací súd stotožnil a dodal, že „Nevykonanie ďalšieho dokazovania navrhovaného žalobcom nebolo svojvoľnou súdu, ale procesným postupom sledujúcim rýchlosť a hospodárnosť konania, aby sa zamedzilo nedôvodnému predlžovaniu konania vznášaním nerelevantných dôkazných návrhov.“ (bod 15., posledný odsek na strane 21. rozsudku odvolacieho súdu).

18.4.2. Z vyššie uvedeného vyplýva, že súdy nižšej inštancie nevykonanie ďalšieho dokazovania odôvodnili hlavne prekročením rámca potrebného dokazovania pre rozhodnutie v tomto spore s ohľadom na vyššie uvádzané argumenty aj zásadu koncentrácie konania. V rozpore s uvedeným tak vyznieva tvrdenie dovolateľa, že súd prvej inštancie nevykonával žalobcom navrhované dôkazy len s poukazom na zásadu koncentrácie konania. Napokon aj rešpektovanie zásady sudcovskej koncentrácie konania pri nevykonaní dôkazu (dôkazov) v podstate znamená zdôvodnenie osobitným zákonom prezumovaným dôvodom jeho (ich) nevykonania v dôsledku rešpektovania zásady hospodárnosti a rýchlosti konania, čo akcentoval aj odvolací súd (mutatis mutandis rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3CdoPr/10/2024). Uvedené ale podľa názoru dovolacieho súdu nedáva podklad pre záver, že by súdy nižších inštancií nevykonaním žalobcom navrhnutých dôkazov, či nedostatočným odôvodnením ich nevykonania bez racionálneho uváženia s ohľadom na priebeh konania a stav dokazovania založili procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

19. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní majoritne spochybňoval vykonané dokazovanie a zistenie skutkového stavu a navádzal vlastné hodnotenie dôkazov a zistenie skutkových okolností smerujúcich k založeniu svojho názoru na právne posúdenie sporu a úspechu v spore s akcentom na danosť jeho aktívnej vecnej legitimácie v spore voči žalovaným tvrdiac, že tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

dovolací súd pripomína, že sporové konanie je konaním, v ktorom vždy proti sebe stoja dve strany, ktorých tvrdenia a záujmy sú v zásade protichodné, úloha súdu je práve v tom, aby na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru o (ne)pravdivosti tvrdení tej-ktorej strany a prijal právne závery tomu zodpovedajúce. Je teda zrejmé, že jedna strana v spore musí byť vždy tou neúspešnou. Podstata dovolania a jeho dôvodov nemôže byť založená na samotnej skutočnosti neúspechu v konaní a na argumentácii, že súdy mali považovať tvrdenia neúspešnej strany za pravdivé a relevantné. Podľa názoru dovolacieho súdu uvedená námietka dovolateľa predstavuje jeho prostý nesúhlas s vyhodnotením dôkazov a skutkovým záverom, keď sa dovolateľ bez ďalšieho nestotožňuje so záverom súdov nižšej inštalácie o neunesení dôkazného bremena ohľadom jeho tvrdenia o uzavretí zmluvy o pôžičke (nepreukázal konsenzus veriteľa a dlžníka o uzavretí zmluvy o pôžičke, keď poznámka pre prijímateľa platby sama osebe za situácie, keď žalovaná 1/ predmetnú dohodu popiera, o uvedenom nesvedčí), čo nepredstavuje zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

19.1. K nesúhlasu žalobcu o ne/unesení dôkazného bremena ohľadom uzavretia zmluvy o pôžičke dovolací súd poznamenáva, že dôkazné bremeno predstavuje súhrn pravidiel umožňujúcich súdu rozhodnúť v spore, je inštitútom práva procesného, pretože je nerozlučne spojené s civilným sporovým konaním a prejavuje sa vo výsledku sporu. Neunesenie dôkazného bremena v sebe obsahuje procesnú zodpovednosť strany sporu za to, že v konaní neboli preukázané jej tvrdenia, a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté v spore v jej neprospech. Podstatou inštitútov bremena tvrdenia a dôkazného bremena procesnej strany je tvrdiť a preukázať svoj nárok, pričom ale o tom, či niektorý dôkaz je relevantný k posúdeniu podstaty veci je, plne v súlade s podstatou civilného procesu, vecou posúdenia konajúceho súdu a nie strany konania. Nie každý dôkaz je spôsobilý zmeniť úvahy súdu smerom k posúdeniu sporu a do dôkaznej núdze sa môže procesná strana dostať, aj keď navrhne viacero dôkazov, ktoré ale nie sú relevantné pre rozhodnutie veci.

19.1.1. Procesná aktivita strán sporu v zmysle čl. 8 CSP a § 149 CSP a ich zodpovednosť za neunesenie dôkazného bremena v kontradiktórnom sporovom konaní leží výlučne na stranách sporu. Povinnosť strany sporu preukázať vlastné tvrdenia, z ktorých odvodzuje svoje právo, nemôže byť prenášaná na protistranu, pretože by to bolo v rozpore so základnými princípmi kontradiktórneho procesu, ako aj s princípom zodpovednosti za unesenie dôkazného bremena a princípom formálnej pravdy uplatňovanej v sporovom konaní.

19.2. Preto pokiaľ žalobca svoju žalobu založil aj na tom, že medzi jeho právnym predchodcom a žalovanou 1/ bola uzatvorená zmluva o pôžičke, bolo jeho povinnosťou nielen tvrdiť skutočnosti, ale ich aj preukázať. Vzhľadom na záver súdov nižšej inštalácie ale žalobca uvedenú povinnosť nesplnil, keď neunesol v konaní dôkazné bremeno ohľadom tvrdenia o uzavretí zmluvy o pôžičke, aj dôsledkom čoho bol jeho neúspech v spore, ktorý sa prejavil zamietnutím žaloby. Povinnosť tvrdenia strany sporu a podopretia svojho tvrdenia dôkazmi v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu má pritom kľúčový význam a predstavuje jeden zo základných princípov civilného procesu (čl. 8 CSP, procesné povinnosti a procesné bremená). Pokiaľ žalobca neunesol túto svoju povinnosť, nemôže svoju nesplnenú, zanedbanú povinnosť unesenia dôkazného bremena zastierať, či zamieňať tvrdením o nesprávnych skutkových zisteniach a právnom posúdení sporu. Je tak zrejmé neopodstatnenosť námietky dovolateľa.

20. Ani nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov, ktoré dovolateľ naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Uvedenú dovoláciu námietku bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v danom prípade súdu prvej inštalácie, pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000), ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť, či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli a treba ich považovať za naďalej aktuálne.

Preto nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval ústavný súd a nedospel však k záveru o jeho ústavnej neutržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

20.1. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu dovolací súd nie je oprávnený, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neutržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci dovolací súd nezistil.

21. So zreteľom na uvedené dovolací súd uzavrel, že také pochybenia súdov v procese dokazovania, ktoré by znemožnili žalobcovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP z obsahu spisu vrátane rozsudkov súdov nižšej inštancie nevyplýva, preto dovolanie žalobcu v tejto časti ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

22. Pokiaľ dovolateľ namietal porušenie jeho práva na spravodlivý proces tým, že v rozhodnutí odvolacieho súdu (aj okresného súdu) absentuje vyporiadanie sa so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, rozhodnutie je nepreskúmateľné, arbitrárne a nepresvedčivé, uvedené námietky zodpovedajú vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúcej v nedostatočnom odôvodnení (nepreskúmateľnosti) rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky garantujúce, že výkon spravodlivosti v danom spore nie je arbitrárny (svojvoľný), teda takého práva strany sporu na riadne odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces i práva na súdnu ochranu.

23. K arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorú dovolateľ namietal, Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo viacerých svojich rozhodnutiach, napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 z 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať v dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

24. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami

vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

25. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís došiel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

26. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESĽP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

27. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

28. K dovolacej námietke týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd vo väzbe na body 23. až 27. tohto rozhodnutia uvádza, že v posudzovanom spore obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

28.1. Z obsahu odôvodnenia preskúmaného rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že okrem dostatočného zistenia skutkového stavu v spore súdom prvej inštancie konštatoval zo zistených skutočností vyvodený aj správny právny záver súdu prvej inštancie. V dôvodoch rozsudku sa vyjadril k nosnej argumentácii odvolateľa (žalobcu) uplatnenej v odvolaní (rovnako aj v dovolaní) ohľadom žalobcom spochybňovaných záverov nedostatku jeho aktívnej vecnej legitímácie vo vzťahu k žalovanému 2/ a žalovanej 1/, resp. jej účtu ako platobného miesta. Pričom odvolací súd doplnil navyše, že nárok žalobcu voči žalovanému 2/ je premlčaný, k čomu odvolací súd postupoval v zmysle § 382 CSP, keď stranám sporu zaslal výzvu z 18. septembra 2023 (č. l. 434 a 435 spisu) na vyjadrenie sa k

možnému použitiu ustanovení § 101, § 107, § 451 ods. 1 OZ, ktoré pri doterajšom rozhodovaní sporu použité neboli a pre jeho rozhodnutie sú rozhodujúce.

28.2. Dovolací súd vzhľadom na obsah spisu vrátane rozhodnutia odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozhodnutím súdu prvej inštancie ako organickej (kompletizujúcej) jednoty, keďže prvoinstančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), môže len konštatovať, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry, obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania a nemožno ho považovať za nedostatočne odôvodnené. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Napokon žalobca mal procesný priestor na prezentovanie svojich výhrad k otázke aplikácie právnej normy na zistený skutkový stav aj v odvolacom konaní vrátane reakcie na výzvu odvolacieho súdu podľa § 382 CSP (čo aj využil a vo veci sa vyjadril dňa 2. októbra 2023, č. I. 439 spisu).

28.2.1. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd podrobne zdôvodnil, prečo potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým súd žalobu žalobcu o zaplatenie titulom uzavretej zmluvy o pôžičke zamietol, keď zhodne so súdom prvej inštancie uzavrel, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadom jeho tvrdenia o uzavretí zmluvy o pôžičke medzi žalovanou 1/ a právnym predchodcom žalobcu a v o vzťahu k žalovanému 2/ zamietol nárok žalobcu z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitimácie a premlčania uplatneného nároku. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení, a prečo rozhodnutie okresného súdu považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnil aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalobcu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (body 13. až 15.), ako aj odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie (body 21. až 36.), nevyplýva nedostatočnosť, či nezrozumiteľnosť alebo nepresvedčivosť, ani absencia o skutkových a právnych záveroch podstatných pre jeho rozhodnutie, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvoláciu argumentáciu dovolateľa.

28.2.2. Dovolací súd v súvislosti s námietkami dovolateľa ohľadom absencie odôvodnenia kvalifikácie vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 2/ a nedostatočného odôvodnenia záveru, že právny predchodca žalobcu a žalovaný 2/ si vysporiadali svoje vzájomné záväzky súvisiace so zmluvou o dielo, poukazuje na bod 15. rozhodnutia odvolacieho súdu, podľa ktorého: „Vo vzťahu k žalovanému 2/ bola súdom prvej inštancie žaloba zamietnutá pre nedostatok aktívnej vecnej legitimácie žalobcu v spore. S týmto záverom sa odvolací súd stotožňuje, podľa jeho právneho názoru predloženou Zmluvou o postúpení pohľadávky z 01. 12. 2016 bola postupcom I. U. postúpená postupníkovi - žalobcovi pohľadávka voči žalovanej 1/ (z titulu pôžičky vo výške 200.362,51 eur, splatnej dňa 24. 12. 2013) a nie pohľadávka voči žalovanému 2/, preto vo vzťahu k žalovanému 2/ nemohol byť žalobca 2/ aktívne vecne legitimovaný na základe tejto zmluvy o postúpení, oznámenie, či neoznámenie takéhoto postúpenia žalovanému 2/ preto nebolo relevantné. (...) Súd prvej inštancie pri predbežnom právnom posúdení veci na pojednávaní síce uviedol, že nárok žalobcu voči žalovanému 2/ je premlčaný, avšak z dôvodu, že žalobu voči žalovanému 2/ zamietol pre nedostatok aktívnej vecnej legitimácie na strane žalobcu, sa touto otázkou bližšie nezaoberal. (...) Odvolací súd je názoru, že nárok uplatňovaný žalobcom voči žalovanému 2/ je premlčaný, a to z nasledovných dôvodov: Bez ohľadu na to, či by išlo v konečnom dôsledku o nárok titulom pôžičky (vo vzťahu ku ktorej tvrdí žalobca v žalobe jej splatnosť 24. 12. 2013 a od tohto dňa požaduje i úroky z omeškania), ktorý nárok možno uplatniť v 3-ročnej premlčacej dobe, alebo o nárok titulom bezdôvodného obohatenia, ktorý nárok možno uplatniť v 2-ročnej subjektívnej premlčacej dobe, a teda bez ohľadu na to, či plynie premlčacia doba odo dňa keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz (25. 12. 2013 ako deň nasledujúci po tvrdenej splatnosti pôžičky), alebo odo dňa, keď sa oprávnený dozvedel, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil [01. 03. 2017 ako deň

doručenia žalobcovi písomného vyjadrenia žalovanej 1/ k žalobe, z 10. 02. 2017, v ktorom podaní žalovaná 1/ uviedla a preukázala (bankovými výpismi s uvedením majiteľov účtov) ako naložila s finančnými prostriedkami, ktoré na jej bankový účet previedol I. U., z ktorého podania žalobca už skutočne preukázateľne poznal skutkové okolnosti, z ktorých možno usudzovať na získanie bezdôvodného obohatenia na jeho úkor žalovaným 2/, a to aspoň v takej výške (objektívne vyčíslené v peniazoch), že právo na jeho vydanie možno dôvodne uplatniť na súde], obe premľacie doby by uplynuli (prvá 25. 12. 2016 a druhá 01. 03. 2019) skôr ako bol nárok žalobcu voči žalovanému 2/ na súde uplatnený (15. 04. 2020) a keďže žalovaný 2/ uplatnil námietku premľania na súde prvej inštancie, nemožno premľané právo žalobcovi priznať a žaloba bola dôvodne zamietnutá aj voči žalovanému 2/. Z dôvodu uplynutia subjektívnej premľacej doby, nezávislej od formy zavinenia pri získaní bezdôvodného obohatenia, potom nebolo právne významné, či bolo bezdôvodné obohatenie získané úmyselne, teda či prípadne v čase podania žaloby ešte plynula desaťročná objektívna premľacia doba. Na základe uvedeného sa odvolací nemohol stotožniť s námietkou žalobcu, že svoje právo na vydanie bezdôvodného obohatenia mohol vykonať prvýkrát až po rozhodnutí súdu (prebratím uznesenia z 29. 11. 2019 č. k. 10Co/187/2018-213) o neplatnosti, resp. neexistencii zmluvy o pôžičke.“

28.2.3. Z uvedeného je zjavné, že odvolací súd nadviazal na odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu o zamietnutí žaloby vo vzťahu k žalovanému 2/ pre nedostatok aktívnej legitimácie žalobcu a jeho konštatovanie, že nie je preto dôvodné bližšie sa zaoberať vzťahmi medzi I. a žalovaným 2/ má svoj vecný základ a odôvodnenie (bod 36. rozhodnutia okresného súdu). V rozpore s uvedeným potom vyznieva námietka dovolateľa o zmätočnosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu pre absenciu, či nedostatočnosť dôvodov vo väzbe na kvalifikáciu vzťahu žalovaného 2/ a žalobcu, či jeho právneho predchodcu.

28.2.4. Dovolací súd vzhľadom na záver súdov nižšej inštancie o nedostatku aktívnej vecnej legitimácie žalobcu vo vzťahu k žalovanému 2/ bez potreby bližšej analýzy vzťahu medzi žalobcom, či právnym predchodcom žalobcu a žalovaným 2/, prípadne existencie záväzkov súvisiacich so zmluvou o dielo, môže len konštatovať, že v tomto smere rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom okresného súdu nie je nedostatočne odôvodnený aj s ohľadom na skutočnosť, že právny predchodca žalobcu nie je stranou konania a akékoľvek jeho záväzky vo vzťahu k žalovanému 2/ nie sú predmetom tohto konania, preto aj námietka dovolateľa, že súdy pochybili, keď neodôvodnili kvalifikáciu vzťahu medzi žalovaným 2/ a žalobcom, či právnym predchodcom žalobcu, resp. nedostatočne odôvodnili ich vzájomné záväzky vyplývajúce zo zmluvy o dielo, je bezpredmetná. Napokon na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

28.2.5. Pokiaľ dovolateľ namietal, že v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu absentuje právna kvalifikácia konania právneho predchodcu žalobcu, a to úkonu, ktorým právny predchodca žalobcu vložil na účet žalovanej 1/ žalovanú sumu, uvedená námietka nekorešponduje s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu, keď „aj podľa názoru odvolacieho súdu žalovaná 1/ preukázala, že jej účet bol len platobným miestom slúžiacim k splneniu záväzku medzi osobami odlišnými od majiteľky účtu (medzi I. U. a žalovaným 2/) a ona sama z obdržaných prostriedkov žiaden majetkový prospech nemala.“ (bod 14. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Uvedené odôvodnenie odvolacieho súdu nadväzuje na potvrdzovaný rozsudok okresného súdu a jeho odôvodnenie v bode 34. a 35., keď súd prvej inštancie konštatoval: „Z vykonaného dokazovania vyplýva, že medzi I. a žalovaným 2/ bola uzavretá zmluva o dielo, na základe ktorej I. vykonával pre žalovaného 2/ rôzne stavebné práce na objekte agroturistického areálu vo Vydranoch. Je tiež zrejmé, že I. žalovanému 2/ tieto práce fakturoval postupne; faktúry boli minimálne dve, a to č. XXXXXXXX, ktorá je ako VS označená pri platbách na účet I. z účtu žalovaného 2/ vedeného v C. pod č. XXXXXXXX/XXXX v decembri 2013 a č. XXXXXXXX, na úhradu ktorej mal I. požičať žalovaným finančné prostriedky vo výške žalovanej istiny. Prostriedky v tejto výške I. aj skutočne zaslal na účet žalovanej 1/ (na jej účet v U.), ktorá ich bezodkladne previedla (rozdelila) na dva rôzne účty žalovaného 2/. Uvedené bankové prevody (uskutočnené I. na účet žalovanej 1/ a žalovanou 1/ na účty žalovaného 2/) súd vyhodnotil tak, že účet žalovanej 1/ bol iba platobným miestom, prostredníctvom ktorého si I. a žalovaný 2/ vysporiadávali svoje vzájomné záväzky, súvisiace so zmluvou o dielo ...“ Vzhľadom na uvedené je tak vyššie uvádzaná námietka žalobcu o absencii odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu neopodstatnená. Napokon z vyššie uvedeného zreteľné vyplýva status žalovanej 1/, ktorej účet bol iba platobným miestom na vysporiadanie

vzájomných záväzkov medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným 2/, keď majetkový prospech z obdržaných finančných prostriedkov žalovaná 1/ nemohla mať, keďže ich obratom zaslala žalovanému 2/, preto je v tomto smere nedôvodná aj ďalšia námietka dovolateľa o absencii odôvodnenia súdov nižšej inštancie, že žalovaná 1/ nemohla mať z finančných prostriedkov prijatých od právneho predchodcu žalobcu žiaden majetkový prospech.

29. Skutočnosť, že dovolateľ sa nestotožňuje so záverom odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) o zamietnutí jeho žaloby, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o neodôvodnenosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, či jeho arbitrárnosti a nepresvedčivosti. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP tak nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Žalobca preto neopodstatnene namietal, že odvolací súd mu nedostatočným odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

29.1. Nesúhlas dovolateľa s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu a výsledkom vykonaného dokazovania, nezakladá dôvodnosť podaného dovolania. Aj stabilná rozhodovacia prax ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Podľa názoru odvolacieho súdu námietka dovolateľa predstavuje prostý nesúhlas dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu a jeho odôvodnením. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

30. Dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP tiež namietal, že súdy sa v odôvodnení svojich rozsudkov nezaoberali dopodrobna úvahami, ktorými by vylúčili naplnenie skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia sa žalovanej 1/ na úkor právneho predchodcu žalobcu. K uvedenej námietke dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov vrátane posudzovania, či hypoteticky ne/došlo k naplneniu skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia, ku ktorým oba súdy nižšej inštancie dospeli, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie sporu túto vadu zmätočnosti nezakladá (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017), tento právny záver považuje i ústavný súd za akceptovateľný (I. ÚS 61/2019).

31. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľ neopodstatnene namietal zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúcu v nepreskúmateľnosti, nepresvedčivosti a arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolanie žalobcu v tejto časti je síce prípustné, ale nie je dôvodné.

32. Dovolateľ zároveň namietal dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

32.1. Pre všetky procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“, a to ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková otázka. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj o otázku procesnoprávnu, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou

nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

33. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

33.1. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

34. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, o d vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (pozri sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/38/2019, 4Cdo/32/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/25/2018, 8Cdo/100/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

35. Povinnosťou dovolateľa pri vymedzení dovolacieho dôvodu v prípade dovolania prípustného podľa § 421 ods. 1 CSP je okrem povinnosti výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, aj povinnosť konkretizovať, ako podľa jeho názoru mal odvolací súd konkrétnu právnu otázku správne vyriešiť. Iba ak sú všetky uvedené kumulatívne podmienky splnené, môže dovolací súd pristúpiť k uskutočneniu meritórnemu dovolaciemu prieskumu, v opačnom prípade dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 447 písm. f) CSP.

36. Dovolateľ v dovolaní vymedzil prípustnosť svojho dovolania s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) CSP ohľadom nesprávneho vyriešenia nasledovných otázok: „Považuje sa bezhotovostný prevod finančných prostriedkov s poznámkou „pôžička“ uskutočnený v prospech účtu potenciálneho dlžníka za návrh na uzatvorenie zmluvy o pôžičke a súčasne sa považuje následné konanie tohto potenciálneho dlžníka spočívajúce v disponovaní s poskytnutými finančnými prostriedkami, resp. ich konzumácia, za konkludentnú akceptáciu návrhu na uzatvorenie zmluvy o pôžičke zo strany tohto potenciálneho dlžníka?“ (prvá otázka); „Je všeobecný súd v prípade občianskoprávneho právneho úkonu uskutočneného v ústnej forme alebo konkludentne, ktorého uskutočnenie v súdnom konaní jeden z účastníkov občianskoprávneho právneho úkonu popiera, povinný pri právnom posúdení unesenia dôkazného bremena o existencii takéhoto občianskoprávneho právneho úkonu prihliadnuť k správaniu účastníkov občianskoprávneho právneho úkonu nasledujúcemu po jeho uskutočnení s tým, že takéto správanie je povinný vyložiť v súlade so zásadami logiky a pri zohľadnení toho, ako by za daných okolností obvykle postupovali iní racionálni účastníci právneho úkonu?“ (druhá otázka).

37. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávnych a hmotnoprávnych otázok, ktoré pred ním riešili/neriešili prvoinštančný a odvolací súd.

38. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal tým, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či žalobca v podanom dovolaní vôbec nastolil právnu otázku, resp. ním nastolená právna otázka je taká otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

39. Dovolací súd posudzujúc dovolateľom formulovanú prvú otázku aj v kontexte obsahu podaného dovolania (§ 124 CSP), dospel k záveru, že ide o otázku závislú od posúdenia konkrétneho sporu, dôkazov a skutkových okolností zistených v tomto konkrétnom spore, pretože v súvislosti s uvedenou

otázkou odvolací súd stotožniac sa s okresným súdom dospel v nadväznosti na posúdenie bezhotovostného prevodu finančných prostriedkov k záveru, že „žalobca neuniesol dôkazné bremeno ohľadom jeho tvrdenia o uzavretí zmluvy o pôžičke [nepreukázal konsenzus veriteľa a dlžníka o uzavretí zmluvy o pôžičke, keď poznámka pre prijímateľa platby sama osebe (za situácie, keď žalovaná 1/ predmetnú dohodu popiera) o uvedenom nesvedčí].“ (pozri bod 14. posledný odsek rozhodnutia odvolacieho súdu).

40. Z vyššie uvedeného je zjavný záver súdov nižšej inštancie, že žalobca v danom prípade neuniesol dôkazné bremeno ohľadom preukázania uzavretia zmluvy o pôžičke, resp. ohľadom dohody medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou 1/ na uzavretí zmluvy o pôžičke a plnení podľa nej. Uvedený skutkový záver dovolateľ spochybňuje aj nastolenou otázkou, pričom zároveň hypotetizuje o skutkovom stave, keď používa spojenie „potencionálny dlžník“, čo signalizuje, že dovolateľ simuluje závery nevyplyývajúce z vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu. Napokon odvolací súd uzavrel, že žalobca nepreukázal uzatvorenie zmluvy o pôžičke medzi žalovanou 1 / a právnym predchodcom žalobcu. Uvedený záver odvolacieho súdu (aj okresného súdu) bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov odvolací súd viedli k právnemu záveru a prijatiu jeho rozhodnutia o potvrdení vecne správneho rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby.

40.1. Pokiaľ teda dovolateľ poukazoval na riešenie otázok spojených s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania, ide o skutkové otázky a ich riešenie, ktoré sú z hľadiska § 421 ods. 1 CSP irelevantné. Navyše samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, či sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, prípadne kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní žalobného nároku, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP a § 432 ods. 2 CSP. Dovolateľ tak uplatnený dovolací dôvod nevymedzil spôsobom vyplývajúcim z § 432 ods. 2 CSP, t. j. nevymedzil právnú otázku doposiaľ neriešenú dovolacím súdom, od ktorej riešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

41. Pokiaľ ide o druhú dovolateľom formulovanú otázku, podľa názoru dovolacieho súdu táto právna otázka v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP v podstatnom vyjadruje nespokojnosť dovolateľa s priebehom dokazovania a zistenie skutkového stavu súdmi nižšej inštancie. Navyše takto dovolateľom formulovanú otázku odvolací súd neriešil, čo napokon je dostatočne zrejmé z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu. Žalobcom nastolenú otázku nebolo možné považovať za relevantnú pre prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keď vecnému prejednávaniu dovolania bránilo nesplnenie podmienky jeho prípustnosti z dôvodu, že otázka nastolená (položená) v dovolaní (bez ohľadu na spôsob formulácie), nebola otázkou riešenou, rovnako ani žiadna zo sporových strán potrebu jej riešenia v konaní nenastolila, či neprezentovala. V danom prípade tiež platí, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytnúť príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť.

41.1. Dovolací súd v súvislosti s uvedeným zdôrazňuje, že z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal, a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejmá), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

41.2. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že

ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

42. Vychádzajúc z obsahu spisu a dovolania dovolací súd môže konštatovať, že dovolateľom nastolené otázky nie sú vymedzené v zmysle zákonných požiadaviek § 421 ods. 1 a § 432 ods. 2 CSP, navyše majú v danom prípade povahu (len) hypotetickú, či teoretickú, ktorých zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pritom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť predpokladané (neisté), či teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán. V tejto časti preto nemožno dovolanie žalobcu považovať za procesne prípustné.

43. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu namietajúceho vadu podľa § 420 písm. f) CSP je v časti síce prípustné, ale nie je dôvodné, v časti je neprípustné a ohľadom namietajúceho nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je neprípustné, pretože dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

44. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovaných v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) tak, že priznal žalovaným 1/ a 2/ voči neúspešnému žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

45. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.